

Zarządzenie
Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska
w Gorzowie Wielkopolskim
z dnia 27 czerwca 2016 r.
w sprawie ustanowienia planu ochrony dla rezerwatu przyrody
„Jezioro Wielkie”

Na podstawie art. 19 ust. 6 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz. U. z 2015 r. poz. 1651 ze zm.¹) zarządza się, co następuje:

§ 1. 1. Ustanawia się plan ochrony dla rezerwatu przyrody „Jezioro Wielkie”, zwany dalej rezerwatem.

2. Plan ochrony rezerwatu w części pokrywającej się z obszarem Natura 2000 Rynna Jezior Obrzańskich PLH080002 uwzględnia zakres planu zadań ochronnych, o którym mowa w art. 28 ust. 10 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody.

§ 2. 1. Celem ochrony rezerwatu jest zachowanie ze względów naukowych i dydaktycznych biotopów lęgowych oraz miejsc żerowania i odpoczynku ptaków wodnych.

2. Przyrodniczymi i społecznymi uwarunkowaniami realizacji celu, o którym mowa w ust. 1 są:

- 1) położenie w rynnie polodowcowej, mającej kilkadziesiąt kilometrów, o przybliżonym przebiegu N-S, stanowiącej, wraz z rzeką Obrą i licznymi eutroficznymi jeziorami, korytarz migracyjny;
- 2) płytkie, przepływowe jeziora, Wielkie i Małe, oraz rzeka Obra o zmiennym poziomie wody;
- 3) sąsiedztwo łąk i lasów, z których część przy wysokich stanach Obry jest podtapiana lub zalewana;
- 4) utworzenie rezerwatu w Pszczewskim Parku Krajobrazowym, na fragmencie Obrzańskiego Szlaku Kajakowego, w sąsiedztwie jeziora Rybojadzkiego i jeziora Konin, które posiadają infrastrukturę obsługi turystyki i rekreacji pobytowej;
- 5) objęcie rezerwatem wód będących wcześniej w użytkowaniu rybackim;

¹ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2015 r. poz. 1936 i 2171 oraz z 2016 r. poz. 422..

6) położenie poniżej miasta Trzciel i gminnej oczyszczalni ścieków, odprowadzającej ścieki oczyszczone do Obry;

7) sąsiedztwo stawów rybnych i stawowej gospodarki rybackiej;

8) wyznaczenie obszarów Natura 2000: Rynna Jezior Obrzańskich PLH080002 i Jeziora Pszczewskie i Dolina Obry PLB080005;

9) zidentyfikowanie w granicy rezerwatu przedmiotów ochrony obszarów Natura 2000: A005 Perkoz dwuczuby *Podiceps cristatus*, A021 Bąk *Botaurus stellaris*, A022 Bączek *Ixobrychus minutus*, A028 Czapla siwa *Ardea cinerea*, A043 Gęgawa *Anser anser*, A053 Krzyżówka *Anas platyrhynchos*, A060 Podgorzałka *Aythya nyroca*, A067 Gągoł *Bucephala clangula*, A073 Kania czarna *Milvus migrans*, A081 Błotniak stawowy *Circus aeruginosus*, A094 Rybołów *Pandion haliaetus*, A125 Łyska *Fulica atra*, A391 Kormoran *Phalacrocorax carbo sinensis*, 3150 Starorzecza i naturalne eutroficzne zbiorniki wodne ze zbiorowiskami z *Nympheion*, *Potamion*, 9170 – grąd środkowoeuropejski i subkontynentalny (*Galio-Carpinetum*, *Tilio-Carpinetum*), 91E0* – łągi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe (*Salicetum albo-fragilis*, *Populetum albae*, *Alnenion glutinoso-incanae*, olsy źródliskowe), 1337 Bóbr europejski (*Castor fiber*), 1355 Wydra (*Lutra lutra*);

10) ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Jeziora Pszczewskie i Dolina Obry PLB080005, który obejmuje rezerwat: Zarządzenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Gorzowie Wielkopolskim i Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Poznaniu z dnia 28 marca 2014 r., publikowane w Dzienniku Urzędowym Województwa lubuskiego, poz. 878, w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Jeziora Pszczewskie i Dolina Obry PLB080005;

11) leśne i rolnicze i użytkowanie gruntów sąsiedztwa rezerwatu oraz utrwalenie i rozbudowa osiedli;

12) zaniechanie regulacji wód, na fragmencie rzeki Obry i jeziorach przepływowych, przez jaz iglicowy w Rybojadach;

§ 3. Identyfikację oraz określenie sposobów eliminacji lub ograniczania istniejących i potencjalnych zagrożeń wewnętrznych i zewnętrznych oraz ich skutków dla rezerwatu przedstawia załącznik nr 1.

§ 4. Obszar rezerwatu objęty jest ochroną częściową.

§ 5. Działania ochronne dla rezerwatu z podaniem ich rodzaju, zakresu i lokalizacji określa załącznik nr 2.

§ 6. Wskazanie obszarów i miejsc udostępnianych dla celów turystycznych oraz sposoby ich udostępniania określa załącznik nr 3.

§ 7 Na terenie rezerwatu udostępnia się połów ryb tradycyjnym sprzętem stawnym, na podstawie operatu uwzględniającego cel ochrony, na całym akwenie, a na północ od wyspy Świerkowej tylko sprzętem ciągnionym. Okresy odłowu: od 1 września do 31 marca sprzętem stawnym, a od 15 października do 15 lutego sprzętem ciągnionym.

§ 8. Opis granic obszaru Natura 2000 Rynna Jezior Obrzańskich PLH080002, w części pokrywającej się z rezerwatem, w postaci współrzędnych punktów załamania w układzie współrzędnych płaskich prostokątnych PL-1992, przedstawia załącznik nr 4.

§ 9. Mapę obszaru Natura 2000 Rynna Jezior Obrzańskich PLH080002 wraz z granicami rezerwatu przedstawia załącznik nr 5.

§ 10. Identyfikację istniejących i potencjalnych zagrożeń dla zachowania właściwego stanu ochrony siedlisk przyrodniczych oraz gatunków zwierząt i ich siedlisk będących przedmiotami ochrony obszaru Natura 2000 Rynna Jezior Obrzańskich PLH080002, w granicy rezerwatu, przedstawia załącznik nr 6.

§ 11. Cele działań ochronnych na obszarze Natura 2000 Rynna Jezior Obrzańskich PLH080002, w części pokrywającej się z rezerwatem, określa załącznik nr 7.

§ 12. Działania ochronne na obszarze Natura Rynna Jezior Obrzańskich PLH080002, w części pokrywającej się z rezerwatem, ze wskazaniem podmiotów odpowiedzialnych za ich wykonanie i obszary ich wdrażania, przedstawia załącznik nr 8.

§ 13. Traci moc zarządzenie nr 36/2012 Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Gorzowie Wielkopolskim z dnia 17 września 2012 r. w sprawie ustanowienia planu ochrony rezerwatu przyrody „Jezioro Wielkie” (Dz. U. Woj. Lub. z dnia 20.09.2012 r. poz. 1627).

§ 14. Zarządzenie wchodzi w życie po upływie 14 dni od jego ogłoszenia.

Zastępca
Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska
Regionalny Konserwator Przyrody
w Gorzowie Wielkopolskim

Wincenty Piworun

Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska
w Gorzowie Wielkopolskim
Jan Rydzanicz

RADCA PRAWNY

Aleksander Molas

Załącznik nr 1 do Zarządzenia
Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska
w Gorzowie Wielkopolskim z dnia 27 czerwca 2016 r.

Identyfikacja oraz określenie sposobów eliminacji lub ograniczania istniejących i potencjalnych zagrożeń wewnętrznych i zewnętrznych oraz ich skutków dla rezerwatu

Zagrożenia			Sposoby eliminacji lub ograniczenia
Wewnętrzne	Istniejące	Zaawansowany proces eutrofizacji i nagromadzenia biomasy w jeziorach, skutkujący w ekstremalnych warunkach pogody i przepływu śnieciem ryb oraz kompensowaniem pożywienia przez ptaki na stawach rybnych.	Brak bezpośredniej możliwości przeciwdziałania procesowi, a pośrednio poprzez zmniejszanie obciążenia antropogenicznymi związkami biogennymi rzeki Obry.
Wewnętrzne	Potencjalne	Gospodarka rybacka w południowej części jeziora Wielkiego, wzbudzająca osady denne, skutkujące uwolnieniem biogenów.	Wyłączenie z gospodarki rybackiej niekorzystnych metod połowu.
Zewnętrzne	Istniejące	Kłusownictwo ryb, powodujące płoszenie i zmniejszanie bazy pokarmowej ichtiofagów.	Patrole rezerwatu i okolic rezerwatu przez uprawnione służby.

Zewnętrzne	Istniejące	Zanieczyszczenie wód rzeki Obry wpływającej do rezerwatu.	Wzmoczony nadzór nad zrzutem ścieków oczyszczonych i wód ze stawów rybnych w Trzciel.
Zewnętrzne	Potencjalne	Płoszenie wskutek użytkowania szlaku kajakowego niezgodnego z jego regulaminem.	Upowszechnianie informacji o regulaminie użytkowania szlaku kajakowego, np. BIP RDOŚ w Gorzowie Wlkp., UG Pszczew, UMiG Trzciel.

Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska
w Gorzowie Wielkopolskim

Jan Rydzanicz

Załącznik nr 2 do Zarządzenia
Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska
w Gorzowie Wielkopolskim z dnia 27 czerwca 2016 r.

**Działania ochronne w obszarze ochrony ścisłej i częściowej, z podaniem rodzaju,
zakresu i lokalizacji w rezerwacie**

Lp.	Rodzaj działań ochronnych	Zakres działań ochronnych	Lokalizacja działań ochronnych
1.	Eliminacja płoszenia ptaków oraz przeciwdziałanie zmniejszaniu ich bazy pokarmowej (kłusownictwo).	Stymulowanie patroli i kontroli lądowych i wodnych w rezerwacie przez uprawnione służby (np. policja, straż rybacka, straż leśna), w szczególności w okresie od kwietnia do października.	Wody rezerwatu i drogi dojazdowe do granicy rezerwatu.
2.	Zmniejszanie obciążenia antropogenicznymi związkami biogennymi rzeki Obry.	Wzmoczenie nadzoru nad zrzutem ścieków oczyszczonych i wód ze stawów rybnych w Trzcielcu przez miejscowe organy ochrony środowiska oraz inspirowanie budowy systemów doczyszczających np. stawów.	Poza rezerwatem: miasto i gmina Trzciel.
3.	Eliminacja płoszenia ptaków.	Upowszechnianie informacji o regulaminie jego użytkowania, np. strony internetowe RDOŚ w Gorzowie Wlkp., UG Pszczew, UMiG Trzciel.	Internet.
4.	Zapobieganie skutkom gospodarki rybackiej	Ustalenie zasad gospodarki w operacie rybackim.	Jeziro Wielkie

Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska
w Gorzowie Wielkopolskim

Jan Rydzanió

Załącznik nr 3 do Zarządzenia
Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska
w Gorzowie Wielkopolskim z dnia 24 czerwca 2016 r.

Wskazanie obszarów i miejsc do udostępnienia dla celów turystycznych oraz sposoby ich udostępniania (tabela wraz z mapą)

Lp.	Cel udostępnienia	Sposób udostępnienia	Obszar lub miejsce udostępnienia
1.	Turystyczny	Szlak kajakowy czynny w okresie od 1 czerwca do 31 sierpnia, w porze dziennej. Na jeziorach o przebiegu najkrótszą drogą od boi do boi oznakowania szlaku, który na jeziorze Wielkim będzie wyznaczony przy wschodnim brzegu, z dala od kolonii kormoranów i czapli.	Rzeka Obra, jezioro Wielkie i jezioro Małe

Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska
w Gorzowie Wielkopolskim
Jan Rydzanicz

Załącznik nr 4 do Zarządzenia
Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska
w Gorzowie Wielkopolskim z dnia 2016 r.
27 czerwca 2016 r.

**Opis granic obszaru Natura 2000 Rynna Jezior Obrzańskich PLH080002, w części
pokrywającej się z rezerwatem, w postaci współrzędnych punktów załamania w
układzie współrzędnych płaskich prostokątnych PL-1992**

Lp.	X	Y
1	286651,86	506124,34
2	286637,79	506137,63
3	286625,48	506147,07
4	286590,02	506176,04
5	286576,63	506195,49
6	286561,29	506214,29
7	286518,55	506241,06
8	286500,32	506234,32
9	286492,91	506225,86
10	286484,97	506209,98
11	286464,33	506134,31
12	286467,51	506100,97
13	286481,27	506082,98
14	286477,56	506073,45
15	286461,16	506068,69
16	286442,11	506078,22
17	286438,40	506096,21
18	286432,05	506123,73
19	286415,12	506155,48

20	286407,71	506181,41
21	286411,94	506233,79
22	286381,25	506256,02
23	286348,97	506293,59
24	286333,63	506318,46
25	286330,98	506340,68
26	286324,63	506374,55
27	286312,99	506402,60
28	286303,36	506423,29
29	286195,75	506443,54
30	286229,40	506483,31
31	286229,87	506483,86
32	286316,96	506628,65
33	286349,69	506702,15
34	286375,49	506718,79
35	286382,42	506739,60
36	286369,39	506755,13
37	286338,60	506762,90
38	286329,07	506765,08
39	286335,85	506781,84

40	286350,71	506785,01
41	286373,79	506836,54
42	286339,96	506916,84
43	286333,37	506955,22
44	286333,35	506955,61
45	286350,40	506989,85
46	286348,17	506998,24
47	286348,09	506998,55
48	286332,77	506969,87
49	286258,76	506998,98
50	286204,48	507058,56
51	286174,89	507088,79
52	286142,56	507113,32
53	286115,93	507126,06
54	286095,13	507134,18
55	286053,31	507150,14
56	286053,13	507171,74
57	286044,68	507180,99
58	286038,19	507215,61
59	286040,33	507227,16
60	286039,42	507262,44
61	286035,23	507325,92
62	286056,86	507365,79
63	286053,46	507409,84
64	286123,81	507490,02
65	286148,00	507496,33
66	286154,37	507547,07

67	286119,56	507607,43
68	286050,80	507675,21
69	285983,10	507706,64
70	285928,53	507739,24
71	285882,61	507774,48
72	285846,59	507835,96
73	285815,15	507865,32
74	285788,92	507889,82
75	285762,30	507952,99
76	285733,65	508035,38
77	285686,23	508076,27
78	285641,52	508111,50
79	285632,68	508114,04
80	285590,15	508179,01
81	285639,50	508208,54
82	285613,77	508254,74
83	285572,26	508311,55
84	285526,22	508349,07
85	285491,04	508385,86
86	285456,45	508468,34
87	285444,01	508497,30
88	285415,50	508543,87
89	285427,07	508562,07
90	285415,41	508571,19
91	285345,80	508605,07
92	285408,76	508774,10
93	285474,86	508760,10

94	285495,29	508759,75
95	285574,88	508755,54
96	285614,55	508741,87
97	285664,12	508709,26
98	285690,97	508682,68
99	285711,32	508668,12
100	285742,87	508656,90
101	285770,64	508646,19
102	285782,94	508661,41
103	285785,36	508683,73
104	285778,69	508731,27
105	285783,92	508766,22
106	285787,73	508782,01
107	285801,54	508798,73
108	285805,21	508803,18
109	285812,75	508812,28
110	285879,84	508839,75
111	285902,87	508820,74
112	285941,84	508808,70
113	286018,76	508754,16
114	286083,73	508688,76
115	286113,11	508683,52
116	286135,66	508685,07
117	286196,19	508703,74
118	286249,95	508721,30
119	286323,70	508757,94
120	286367,35	508771,40

121	286396,74	508767,48
122	286453,12	508749,11
123	286522,33	508719,62
124	286568,14	508685,87
125	286654,16	508614,46
126	286673,78	508600,17
127	286704,94	508566,08
128	286708,21	508562,49
129	286712,04	508558,30
130	286750,95	508502,75
131	286806,31	508436,00
132	286832,15	508410,39
133	286893,04	508362,96
134	286943,67	508317,40
135	286960,93	508300,87
136	286985,02	508266,60
137	287024,07	508226,28
138	287058,29	508199,05
139	287076,52	508183,46
140	287118,29	508132,96
141	287131,95	508070,90
142	287129,26	508003,43
143	287078,13	508013,70
144	287062,15	507914,06
145	287049,22	507845,53
146	287017,55	507759,93
147	286954,94	507652,62

148	286875,91	507514,85
149	286817,07	507595,66
150	286758,51	507566,54
151	286736,13	507555,41
152	286727,87	507456,23
153	286765,03	507379,71
154	286768,45	507364,68
155	286770,96	507293,88
156	286769,63	507261,86
157	286759,36	507223,81
158	286758,10	507219,13
159	286705,65	507124,49
160	286696,22	507089,85
161	286700,71	507061,97
162	286713,94	507046,16
163	286732,59	507031,35
164	286775,85	506971,81
165	286770,25	506941,93
166	286735,64	506914,20
167	286679,31	506919,64
168	286627,66	506870,46
169	286618,66	506852,98
170	286614,95	506815,27
171	286631,27	506766,16
172	286671,06	506722,86
173	286684,24	506694,43
174	286724,86	506690,66

175	286862,40	506677,88
176	286852,11	506559,97
177	286847,24	506504,23
178	286844,10	506395,91
179	286841,48	506305,51
180	286841,02	506289,73
181	286840,63	506276,57
182	286844,89	506275,93
183	286886,07	506270,64
184	286936,14	506249,33
185	286946,56	506286,38
186	287092,83	506305,14
187	287102,56	506283,74
188	287117,79	506245,68
189	287113,01	506197,80
190	287125,55	506195,24
191	287114,35	506159,12
192	287098,65	506151,78
193	287069,56	506149,39
194	287072,85	506125,98
195	287086,70	506091,60
196	287083,89	506070,21
197	287064,17	506033,98
198	287052,93	505980,13
199	287051,76	505951,39
200	287029,13	505913,35
201	287000,91	505893,81

202	286960,35	505853,02
203	286929,80	505827,38
204	286919,85	505821,28
205	286873,19	505827,06
206	286844,50	505829,89
207	286779,60	505792,76
208	286773,32	505808,64
209	286763,40	505834,10
210	286764,39	505863,21
211	286755,79	505881,07
212	286739,25	505892,31
213	286718,09	505897,93
214	286712,46	505907,86
215	286708,82	505930,35
216	286693,94	505964,74
217	286674,76	505988,88

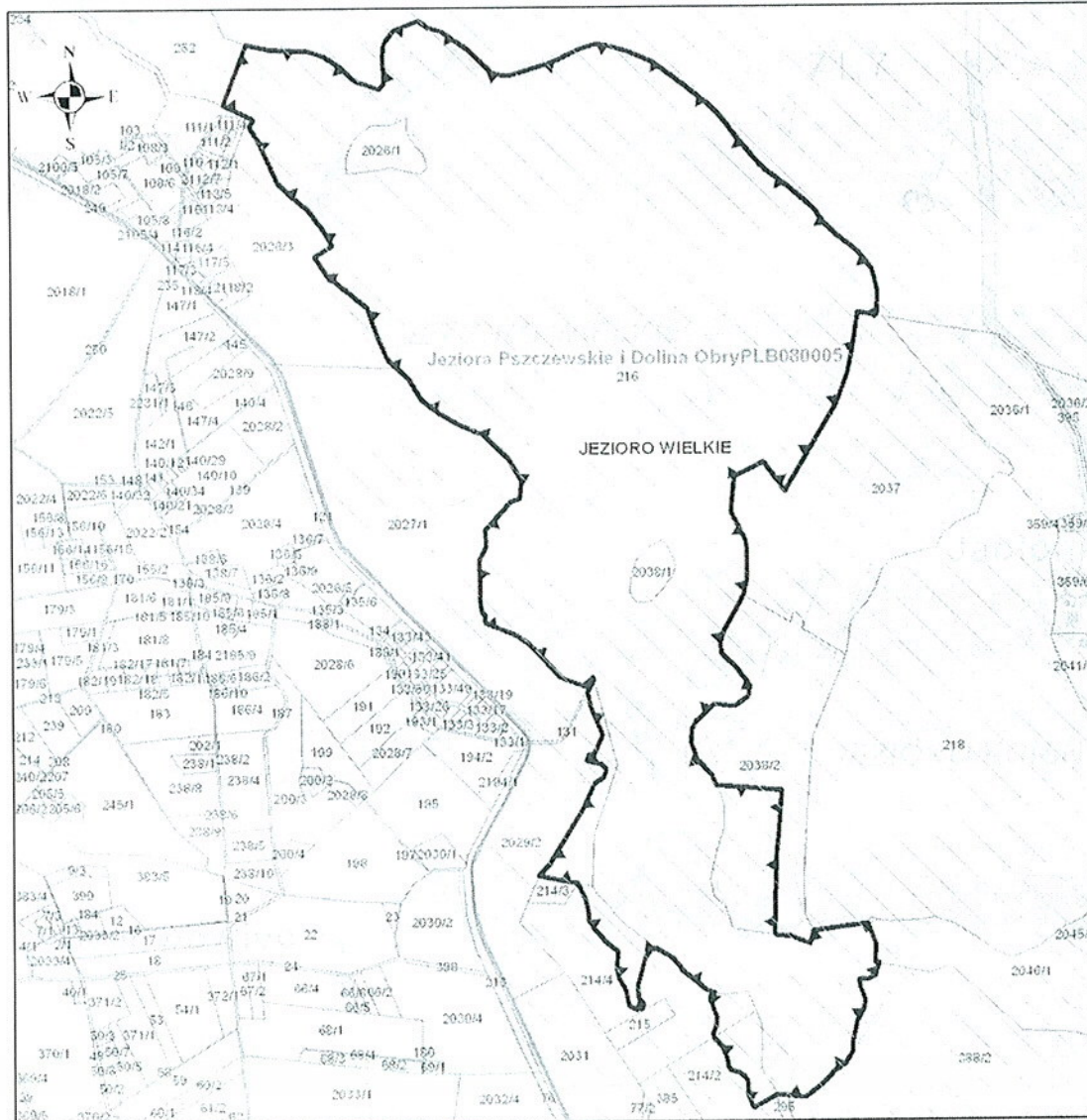
218	286669,47	506000,79
219	286678,40	506018,19
220	286682,37	506034,39
221	286679,39	506051,59
222	286675,42	506061,84
223	286672,43	506071,42
224	286666,19	506086,23
225	286664,09	506092,29
226	286662,19	506100,97
227	286664,49	506104,99
228	286668,17	506110,84
229	286671,08	506113,17
230	286675,05	506114,60
231	286651,86	506124,34

Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska
w Gorzowie Wielkopolskim

Jan Rydzanicz

Załącznik nr 5 do Zarządzenia
 Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska
 w Gorzowie Wielkopolskim z dnia 2016 r.
 27 czerwca 2016 r.

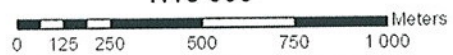
Mapa obszaru Natura 2000 Jeziora Pszczewskie i Dolina Obry PLB 080005
 wraz z leżącym w jego granicach rezerwatem przyrody Jezioro Wielkie

Legenda:

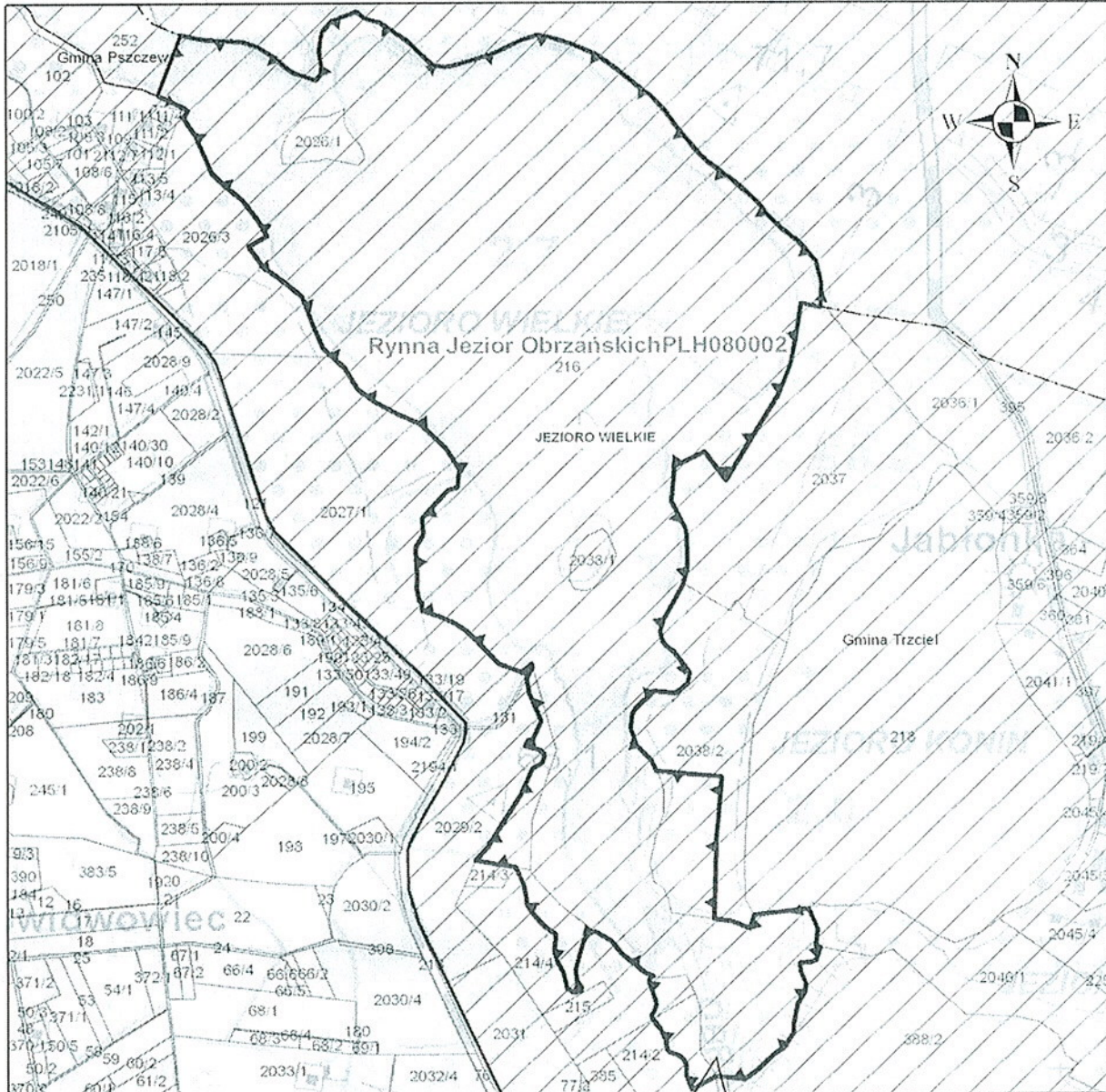
- Natura 2000 OSO
- Rezerwat Przyrody
- Działka ewid.

1:15 000

Wykorzystano materiały z państwowego
 zasobu geodezyjnego i kartograficznego
 na podstawie Decyzji Marszałka Województwa
 Lubuskiego z dnia 08.02.2011r. N: DN.1.7520.1.2.2011

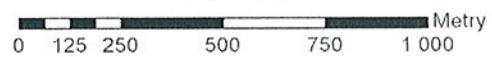
Mapa obszaru Natura 2000 Rynna Jezior Obrzańskich PLH 080002 wraz z leżącym w jego granicach rezerwatem przyrody Jezioro Wielkie

Legenda:

- Natura 2000 SOO
- Rezerwat Przyrody
- Działka ewid.

1:15 000

Wykorzystano materiały z państwowego zasobu geodezyjnego i kartograficznego na podstawie Decyzji Marszałka Województwa Lubuskiego z dnia 11.02.2011r N: DN.I.7520.1.2.2011

Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska
w Gorzowie Wielkopolskim
Jan Rydzanicz

Załącznik nr 6 do Zarządzenia
Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska
w Gorzowie Wielkopolskim z dnia 24 czerwca 2016 r.

Identyfikacja istniejących i potencjalnych zagrożeń dla zachowania właściwego stanu ochrony siedlisk przyrodniczych oraz gatunków roślin i zwierząt i ich siedlisk będących przedmiotem ochrony obszaru Natura 2000 Rynna Jezior Obrzańskich PLH080002 w granicy rezerwatu

L.p.	Przedmiot ochrony	Zagrożenia		Opis zagrożenia
		Istniejące	Potencjalne	
1.	3150 Starorzecza i naturalne eutroficzne zbiorniki wodne ze zbiorowiskami z <i>Nympheion</i> , <i>Potamion</i>	H01 - zanieczyszczenie wód powierzchniowych;		Przeżyźnienie wód rzeki Obry, wpływającej do jeziora Wielkiego i Małego, skutkujące prawie całorocznym zakwitaniem fitoplanktonu oraz dostarczaniem osadu. Zrzut ścieków oczyszczonych lub wód ze stawów w warunkach nasłonecznienia i wysokiej temperatury wody powoduje przyduchy i zamieraniem ryb.
		K02.03 - eutrofizacja (naturalna)		Wzrost żyzności manifestuje się między innymi bardzo dynamicznym rozwojem fitoplanktonu, całorocznym zakwitaniem sinic, dużym tempem sedymentacji osadów, rozrostem stref beztlenowych.

		K02.02 Nagromadzenie materii organicznej		Nagromadzenie osadów w misach jeziora, masowy rozwój fitoplanktonu, jego obumieranie i nekrocenoza skutkują stałą obecnością materii organicznej wzbudzającej i potęgującej negatywne skutki przeżyźnienia.
			H01 - zanieczyszczenie wód powierzchniowych	Zwiększanie obciążenia wód rzeki Obry ściekami oczyszczonymi oraz zrzucenymi wodami ze stawów hodowli ryb, które będą potęgować eutrofizację oraz wypłcenie części południowej (delta Obry).
2.	9170 – łąka środkowoeuropejski i subkontynentalny (<i>Galio-Carpinetum</i> , <i>Tilio-Carpinetum</i>)	I01 – obce gatunki inwazyjne.		Zadomowienie niecierpka drobnokwiatowego w runie.
3.	91E0* – łąki wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe (<i>Salicetum albo-fragilis</i> , <i>Populetum albae</i> , <i>Alnenion glutinoso-incanae</i> ,		I01 – obce gatunki inwazyjne.	Okresowe zadomowienie niecierpka drobnokwiatowego w runie w okresach niżówek i możliwość wnikania kenofitów dolin rzecznych.

	olsy źródłiskowe).			
4.	1337 Bóbr europejski (<i>Castor fiber</i>)	X – brak zagrożenia	X – brak zagrożenia	-
5.	1355 Wydra (<i>Lutra lutra</i>)	X – brak zagrożenia	H01 - zanieczyszczenie wód powierzchniowych	Zmniejszenie bazy pokarmowej po przydychach i śnieciach ryb.

Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska
w Gorzowie Wielkopolskim

Jan Rydzanicki

Załącznik nr 7 do Zarządzenia
Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska
w Gorzowie Wielkopolskim z dnia 14 czerwca 2016 r.

**Cele działań ochronnych na obszarze Natura 2000 Rynna Jezior Obrzańskich
PLH080002, w części pokrywającej się z rezerwatem**

Lp.	Przedmiot ochrony	Cel działań ochronnych
1.	3150 Starorzeczka i naturalne eutroficzne zbiorniki wodne ze zbiorowiskami z <i>Nympheion</i> , <i>Potamion</i>	Poprawa stanu ochrony poprzez ograniczenie pogorszenia jakości wód dopływających jeziora Wielkiego i Małego.
2.	9170 – łąka środkowoeuropejski i subkontynentalny (<i>Galio-Carpinetum</i> , <i>Tilio-Carpinetum</i>)	Utrzymanie właściwego stanu ochrony.
3.	91E0* – łąki wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe (<i>Salicetum albo-fragilis</i> , <i>Populetum albae</i> , <i>Alnenion glutinoso-incanae</i> , olsy źródłiskowe)	Utrzymanie właściwego stanu ochrony.
4.	1337 Bóbr europejski (<i>Castor fiber</i>)	Utrzymanie właściwego stanu ochrony.
5.	1355 Wydra (<i>Lutra lutra</i>)	Utrzymanie właściwego stanu ochrony.

Regionalny Dyktor Ochrony Środowiska
w Gorzowie Wielkopolskim

Jan Rydzanicz

Załącznik nr 8 do Zarządzenia
Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska
w Gorzowie Wielkopolskim z dnia 27.12.2016 r.

Działania ochronne na obszarze Natura 2000 Rynna Jezior Obrzańskich PLH080002 w części pokrywającej się z rezerwatem, ze wskazaniem podmiotów odpowiedzialnych za ich wykonanie i lokalizację tych działań

Przedmiot ochrony	Działania Ochronne		
	Nr	Opis zadania ochronnego	Obszar wdrażania
3150 Starorzeczca i naturalne eutroficzne zbiorniki wodne ze zbiorowiskami z <i>Nympheion</i> , <i>Potamion</i>	<i>Działania związane z utrzymaniem lub modyfikacją metod gospodarowania</i>		
	B1	Stymulowanie wzmożonego nadzoru służb nad zrzutem ścieków oczyszczonych z oczyszczalni i wód ze stawów rybackich w Trzcielu, w szczególności w okresach gorącego i słonecznego lata, oraz inspirowanie budowy systemu doczyszczania wód w dokumentach planistycznych i projektowych.	Poza obszarem rezerwatu
3150	<i>Działania dotyczące monitoringu stanu przedmiotów ochrony oraz realizacji celów działań ochronnych</i>		

<p>Starorzeczka i naturalne eutroficzne zbiorniki wodne ze zbiorowiska mi z <i>Nympheion, Potamion</i> 9170 – grąd środkowoeuropejski i subkontynentalny (<i>Galio-Carpinetum, Tilio-Carpinetum</i>), 91E0* – łągi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe (<i>Salicetum albo-fragilis,</i></p>	<p>C1</p>	<p>Ocena stanu ochrony zgodnie z założeniami metodycznymi obowiązującymi w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska. Termin wykonania monitoringu skoordynować z datą monitoringu przedmiotu ochrony ujętą w planie zadań ochronnych obszaru Natura 2000.</p>	<p>Obszar rezerwatu.</p>	<p>Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Gorzowie Wielkopolskim.</p>
--	-----------	--	--------------------------	---

<p><i>Populetum albae, Alnenion glutinoso- incanae, olsy źródłiskowe)</i>, 1337 Bóbr europejski (<i>Castor fiber</i>), 1355 Wydra (<i>Lutra lutra</i>)</p>				
---	--	--	--	--

Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska
w Gorzowie Wielkopolskim
Jan Rydzanicz

1

Uzasadnienie

Minister Środowiska, zgodnie z uprawnieniem (Dz. U. 2009.1754), przeprowadził kontrolę aktów prawa miejscowego, w tym zarządzenia Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Gorzowie Wielkopolskim nr 36/2012 z dnia 17 września 2012 r. w sprawie ustanowienia planu ochrony dla rezerwatu przyrody „Jezioro Wielkie” (Dz. Urz. Woj. Lubuskiego poz. 1672 z dnia 20.09.2012). Minister stwierdził (pismo DP-074-51/4852/13/AD z dnia 21.02.2013 r.) nieściśności i uchybienia, uzasadniające zmianę zarządzenia w zakresie kompetencji Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Gorzowie Wielkopolskim.

Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Gorzowie Wielkopolskim podjął opracowanie niniejszego planu ochrony zgodnie z powyższym zaleceniem i uwzględnieniem art. 19 ust. 6 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz. U. z 2015 r. poz. 1651 ze zm.) oraz treści rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 12 maja 2005 r. w sprawie sporządzenia projektu planu ochrony dla parku narodowego, rezerwatu przyrody i parku krajobrazowego, dokonywania zmian w tym planie oraz ochrony zasobów, tworów i składników przyrody (Dz. U. Nr 94, poz. 794).

Rezerwat przyrody „Jezioro Wielkie” utworzono Zarządzeniem Ministra Ochrony Środowiska, Zasobów Naturalnych i Leśnictwa z dnia 9 października 1991 roku w sprawie uznania za rezerwat przyrody (M.P. Nr 38/91, poz. 273). Celem ochrony rezerwatu jest zachowanie ze względów naukowych i dydaktycznych biotopów lęgowych oraz miejsc żerowania i odpoczynku ptaków wodnych.

Rezerwat utworzono w rynn timer polodowcowej, mającej kilkadziesiąt kilometrów, o przybliżonym przebiegu N-S, stanowiącej, wraz rzeką Obrą i licznymi eutroficznymi jeziorami, korytarz migracyjny, między innymi dla ptaków. Granicą rezerwatu objęto: fragment rzeki Obry, dwa płytkie przepływowe jeziora - Wielkie i Małe, przybrzeżne szuwary, łąki i lasy, w tym kolonie lęgowe kormorana czarnego i czapli siwej. Całość była wcześniej objęta ochroną w Pszczewskim Parku Krajobrazowym. Przez wody przebiegał Obrzański Szlak Kajakowy, a sąsiednie jeziora posiadały infrastrukturę obsługi turystyki i rekreacji pobytowej. Na wodach była prowadzona gospodarka rybacka: przed rezerwatem intensywna, w okresie rezerwatu ekstensywna. Rezerwat jest położony poniżej miasta Trzciel i gminnej oczyszczalni ścieków, odprowadzającej wody oczyszczone do Obry. W sąsiedztwie znajduje się kompleks użytkowanych stawów rybnych. W tle tych uwarunkowań w obszarze rezerwatu stwierdzano ponad 100 gatunków ptaków wodnych i błotnych, na lęgach i przelotach. Powyższe, uwarunkowania, stanowią podstawowe determinanty realizacji celów rezerwatu. Dokumentacje i plany ochrony tego obszaru ochrony przyrody (na lata 1998-2008, 2010-2029) wskazywały na: zmienny stan wód, jakość wód przepływowych, kłusownictwo ryb, wkraczanie gatunków obcych, potrzebę przygotowania stanowisk lęgowych. Istotnym jest wyznaczenie obszarów Natura 2000 Rynna Jezior Obrzańskich PLH080002 i Jeziora Pszczewskie i Dolina Obry PLB080005 oraz zidentyfikowanie w rezerwacie przedmiotów ochrony: siedlisk przyrodniczych, ptaków i gatunków zwierząt innych niż ptaki.

W planie ochrony rezerwatu nie uwzględniono zakresu planu zadań ochronnych, o którym mowa w art. 28 ust. 10 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody dla obszaru Natura 2000 Jeziora Pszczewskie i Dolina Obry PLB080005. Plan zadań ochronnych ustanowiony zarządzeniem Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Gorzowie Wielkopolskim i Poznaniu z dnia 28.03.2014 r. (Dz. Urz. Woj. Lub. z 2014 r., poz. 878) uwzględnia powierzchnię rezerwatu przyrody „Jezioro Wielkie”.

W ostatniej dekadzie jaz iglicowy w Rybojadach utracił funkcje regulacji poziomu wód, w tym wód rezerwatu, które obecnie spontanicznie reagują na przepływy rzeki Obry.

Zgodnie z art. 20 ust. 3 pkt. 2 ustawy o ochronie przyrody zidentyfikowano zagrożenia, skutki oraz określono sposoby ich eliminacji. Do zagrożeń wewnętrznych istniejących zaliczono zaawansowany proces eutrofizacji, potęgowany antropogenicznie, i nagromadzenia biomasy w jeziorach, skutkujące w ekstremalnych warunkach pogody i przepływu rzeki Obry śnięciem ryb. Szczególnie w tych sytuacjach ichtiofagi kompensują pożywienie na stawach rybnych. Zdobywanie pokarmu na stawach przez ptaki z rezerwatu jest stałym źródłem konfliktu z rybakami. Potencjalnym zagrożeniem może być gospodarka rybacka, w południowej części jeziora Wielkiego, wzbudzająca osady denne, w których zakumulowane są związki azotu i fosforu. Zapobieganiem będzie wyłączenie z gospodarki rybackiej niekorzystnych metod połowu. Istniejącymi zagrożeniami zewnętrznymi jest kłusownictwo ryb i zanieczyszczenie rzeki Obry, rozwiązaniem nadzór służb i gospodarujących wodami. Zagrożeniem potencjalnym może być płoszenie ptaków wskutek użytkowania szlaku kajakowego niezgodnego z jego regulaminem, dlatego upowszechniana będzie informacja o zasadach użytkowania szlaku kajakowego.

Obszar rezerwatu objęty jest ochroną częściową, gdzie realizowane są działania planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Jeziora Pszczewskie i Dolina Obry PLB080005. Wskazano w planie ochrony rezerwatu możliwości udostępniania rezerwatu dla celów turystycznych, w tym obszary i miejsca oraz sposoby udostępniania uwzględniające cel ochrony rezerwatu. Turystyka była tu realizowana przed utworzeniem rezerwatu oraz w jego ponad 20-letniej historii, a prowadzone zgodnie z celem ochrony rezerwatu nie miały na niego negatywnego wpływu. Rezerwat udostępniono dla połowu ryb zgodnie z art. 15 ust. 1 pkt 14 ustawy o ochronie przyrody. Nie wskazano w rezerwacie obszarów i miejsc udostępnionych do celów i działalności wyróżnionej w art. 20 ust. 3 pkt. 6 ustawy o ochronie przyrody. Nie ma potrzeby ustaleń do lokalnych i regionalnych dokumentów planistycznych, dotyczących eliminacji lub ograniczenia zagrożeń wewnętrznych lub zewnętrznych.

Plan ochrony rezerwatu opracowano zgodnie z powinnością wynikającą z art. 20 ust. 5 ustawy o ochronie przyrody, w zakresie planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000, o którym mowa w art. 28 tej ustawy, zawiera on: opis granic obszaru, mapę obszaru, identyfikację istniejących i potencjalnych zagrożeń dla zachowania właściwego stanu ochrony przedmiotu ochrony obszaru, cele działań ochronnych, działania ochronne ze wskazaniem podmiotu odpowiedzialnego za ich wykonanie i obszaru ich wdrażania. Nie zidentyfikowano potrzeby i nie wskazano zmian, do lokalnych i regionalnych dokumentów planistycznych,

dotyczących eliminacji lub ograniczenia zagrożeń dla utrzymania lub odtworzenia właściwego stanu ochrony przedmiotu ochrony obszaru Natura 2000. Nie określono terminu i potrzeby sporządzenia planu ochrony dla części lub całości obszaru Natura 2000.

Najistotniejszym zagadnieniem planu ochrony rezerwatu, z perspektywy celu obszaru Natura 2000 Rynna Jezior Obrzańskich PLH080002, jest poprawa stanu ochrony siedliska 3150 Starorzecza i naturalne eutroficzne zbiorniki wodne ze zbiorowiskami z *Nympheion*, *Potamion* oraz utrzymanie właściwego stanu ochrony siedlisk i gatunków: 9170 – grąd środkowoeuropejski i subkontynentalny (*Galio-Carpinetum*, *Tilio-Carpinetum*), 91E0* – łągi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe (*Salicetum albo-fragilis*, *Populetum albae*, *Alnenion glutinoso-incanae*, olsy źródliskowe), 1337 Bóbr europejski (*Castor fiber*), 1355 Wydra (*Lutra lutra*).

Zagrożenia siedliska 3150 Starorzecza i naturalne eutroficzne zbiorniki wodne ze zbiorowiskami z *Nympheion*, *Potamion* są związane z zaawansowanym procesem, naturalnym i antropogenicznym, użyźnienia i zanieczyszczenia. Jedynym skutecznym sposobem poprawy stanu ochrony może być obniżanie tempa tego procesu i jego skutków poprzez ograniczenie pogorszenia jakości wód dopływających do rezerwatu, a to może nastąpić poprzez wzmożony nadzór służb nad zrzutem wód oczyszczonych z oczyszczalni i wód ze stawów rybackich w Trzcielu, w szczególności w okresach gorącego i słonecznego lata, oraz inspirowanie budowy systemów doczyszczających, np. stawów doczyszczających, w dokumentach planistycznych i projektowych.

Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Gorzowie Wielkopolskim zapewnił udział społeczeństwa w opracowaniu projektu planu ochrony rezerwatu w trybie ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2013 r. poz. 1235 z późn. zm.). Informację o przystąpieniu do opracowania projektu planu ochrony podano do wiadomości publicznej poprzez:

- udostępnienie projektu zarządzania na stronie Biuletynu Informacji Publicznej Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska w Gorzowie Wielkopolskim, w dniu 23.03.2016 r.;
- ogłoszenie na tablicy ogłoszeń w Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska w Gorzowie Wielkopolskim, w dniach od 23.03.2016 r. do 18.04.2016 r.;
- ogłoszenie na tablicy ogłoszeń w Urzędzie Miasta i Gminy Trzciel, w dniach od 21.03.2016 r. do 11.04.2016 r.;
- ogłoszenie w prasie o zasięgu wojewódzkim, w dniu 22.03.2016 r.

W ramach powyższej procedury nie wpłynęły do Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska w Gorzowie Wielkopolskim, żadne uwagi lub wnioski.

Projekt planu ochrony dla rezerwatu został zaopiniowany przez:

- Radę Gminy Trzciel, w dniu 19 maja 2016 r., uchwałą Nr XVII/116/2016;

Projekt planu ochrony dla rezerwatu został uzgodniony z Wojewodą Lubuskim w dniu 30 maja 2016 r. pismem znak: GN.III.710.20.2016.SGan.

Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska
w Gorzowie Wielkopolskim
Jan Ryczanicz